

Nyelvtanulási stratégiák című cikk-sorozatunk előző öt részében olyan emberek tanácsait foglaltuk össze, akik legalább egy tucat nyelven beszélnek. Ebben a részben azt fogjuk közelebbről megvizsgálni, hogy milyen szerepet játszanak bizonyos pszichológiai tényezők a nyelvtanulás folyamatában. A kérdéskör megvilágítására Dr. Conor Quinn nézeteit használjuk fel, melyeket a TEDxDirigo konferencián tett közzé.

Dr. Quinn előadásának elején felhívja a figyelmet a veszélyeztetett nyelvek súlyos helyzetére, melyek közvetlen hatással vannak az azokat beszélők emberi kapcsolataira és a múltjukhoz, valamint kulturális örökségükhöz fűződő viszonyára. Dr. Quinn pragmatista módon közelíti meg ezt a kérdést, tehát nem a felsőfokú nyelvtudást tűzi ki célul, hanem egy a hétköznapi életben is alkalmazható konverzációs szint elérését.

Az iskolában mindenki számára kötelezően tanítanak valamilyen nyelve(ke)t. Azt viszont senkinek

nem tanítják meg, hogyan tanuljanak nyelveket. Dr. Quinn szerint ez a probléma kulcsfontosságú, ugyanis a nyelvtanulás elsődlegesen autodidakta módon történik. A 21. században olyan források állnak a nyelvtanulók rendelkezésére, amelyek a nyelvtanulás autodidakta jellegét nagymértékben elősegítik. Ami a konverzációs szint elérését illeti, tudatosítanunk kell, hogy a legtöbb esetben pszichológiai korlátokba ütközünk. Félünk attól, hogy nem vagyunk eléggé nyelvi beállítottságúak, hogy hibásan beszélünk, hogy ilyenkor zavarba jövünk... Az ember identitását részben az határozza meg, hogyan tudja kifejezni magát. Egy új nyelv elsajátításának elején erre (még) nincs lehetőségünk, tehát ez is egy fékező erő. Nem szabad hagynunk, hogy ezek az aggályok, félelmek hatással legyenek ránk, inkább úgy kellene felfognunk ezt az új helyzetet, mintha második gyerekkorunkat élnénk meg – ismerkedünk és ismertetjük magunkat a világgal.

Képzeld el, hogy kezdő szinten nem jut eszünkbe egy szó az adott idegen nyelven, mondjuk az, hogy *tigris*. Úgy írjuk körül, hogy „az a nagy macska, olyan narancssárgás, csíkos”. Megértetjük magunkat, ami sikerélményt okoz. De ami még ennél is fontosabb, az illető, akihez beszélünk, elmondja nekünk, hogyan mondják a tigrist az ő nyelven. Az ilyen jellegű leckéket biztos, hogy nem fogjuk elfelejteni, ugyanis emlékezetesek, és sikerélmény kötődik hozzájuk. Ez a hétköznapi nyelvi helyzet arra is jól rámutat, hogy a nyelvtanulás nem csak a nyelvtanulótól függ, hiszen a folyamat maga erősen igényli az emberi kapcsolatokat, a nyelv konverzációban való megnyilvánulását. A kérdés valójában a fejben dől el. Ha a hatékonyságot a tökéletesség elé helyezzük, akkor a nyelvtanulás kezdeti lépései nem lesznek telítve a hibázástól való félelemmel, amely az egyik legerősebb gátló tényező. A hatékonyság okozta sikerélmény hatására újra és újra át akarjuk majd élni ezeket

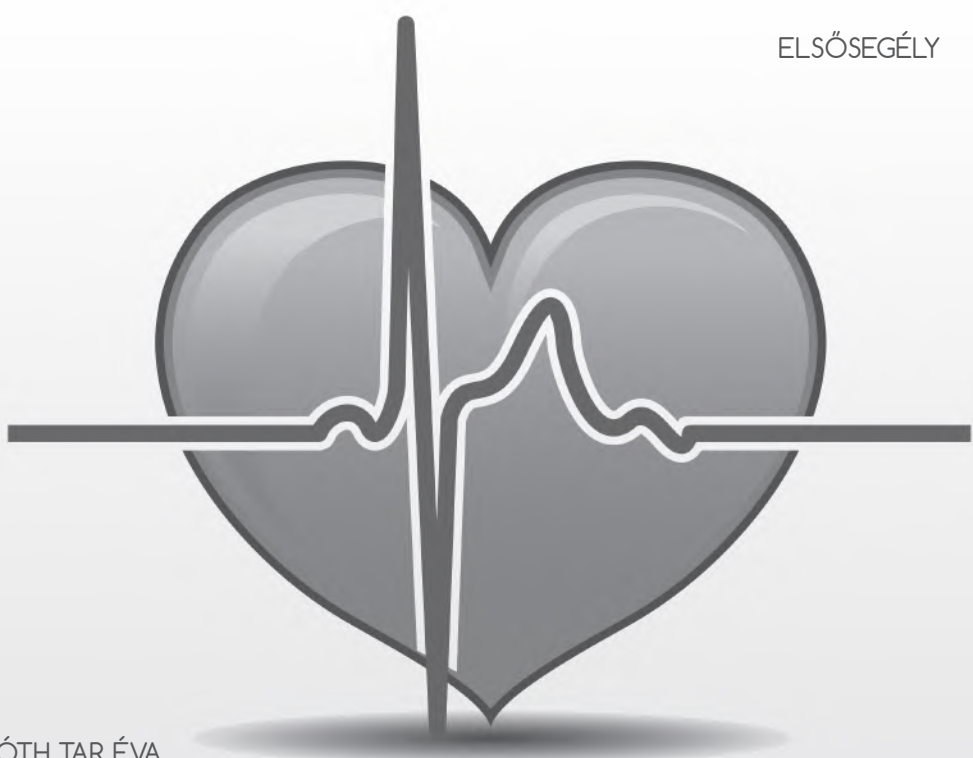

a szituációkat, és hamar észre vesszük, hogy szinte folyékonyan beszélünk. Így lehet leküzdeni a „nyelvi lámpalázat”, amely 90%-át teszi ki a nyelvtanulót akadályozó tényezőknek. A maradék a nyelv maga – nyelvtan, kiejtés, szókincs. Ezek általában azért okoznak gondot, mert mindent egyszerre, rendszer és prioritások nélkül akarunk megtanulni. Dr. Quinn szerint, amire szükségünk van, az nem más, mint a nyelv működésének megértése. Tudjuk jól, hogy a „Mondd utánam...” nem működik. Azért nem, mert hiányzik a megértés. Egy az anyanyelvünk számára nem ismert hang kiejtését bárki el tudja sajátítani, de ahhoz előbb tudnunk kell, hogyan mozgassunk az ajkaink és a többi hangformáló szervünk. A nyelvtan, a nagy mumus, szintén könnyedén elsajátítható, ha elemeire nem önkényes egységekként, hanem egymásba ágyazott ökoszisztémaként tekintünk. Ne izoláljuk a nyelvtani egységeket. A szókincs se ijesszen meg minket, főleg mivel egy kis szókészlet is elég ahhoz, hogy elvont fogalmakat is ki tudjunk fejezni. Az alapvető szavakból álló szókinccsel már be tudjuk magunkat biztosítani, szinte bármit körül tudunk írni, amire egy hétköznapi konverzációs helyzetben szükségünk lehet. A szókincs többi részét pedig prioritások alapján tudjuk fokozatosan megtanulni, ahol az elsőbbséget mindig az interakcióhoz szükséges kifejezések adják. Dr. Quinn hangsúlyozza, hogy egy idegen nyelv elsajátítása nemcsak egy új kommunikációs lehetőséget biztosít számunkra, hanem egy teljesen új nézőpontot is, amellyel saját magunk világlátását gazdagítjuk.

Cikksorozatunk következő részében Dr. Christopher McCormick megállapításait foglalkozunk majd össze arról, hogy az életünk milyen területeit képes pozitívan befolyásolni egy új nyelv elsajátítása.

FORRÁSOK:

■ Dr. Conor Quinn, *Hacking Language Learning*, TEDxDirigo, elérhető: <https://www.youtube.com/watch?v=6a6vVIdQBd0>.

TÓTH TAR ÉVA

ÉLETEK MÚLHATNAK RAJTA

– AZ ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS ALAPJAI A KÖZÉPISKOLÁSOK BIOLÓGIAOKTATÁSÁBAN (1. RÉSZ)

Az utóbbi időben eleget hallottuk már, hogy mennyi folyadékot kell fogyasztanunk naponta, mikor nem ajánlatos a napon tartózkodni, és ha valaki megvágja magát vagy lehorzsolja a térdét, akkor nagy valószínűséggel el tudjuk látni a sebeit is. Felnőttként számtalan tanfolyamon veszünk részt, ami az elsősegélynyújtás módszereit tanítja, de bizony elenyésző azok száma, akik ténylegesen is tudnának, illetve mernének életet menteni. Pedig szükség esetén mindenkinek kötelessége a legjobb tudása szerint segítségben, illetve elsősegélyben részesíteni a bajba jutottakat, ami nem csupán a sérülések ellátásából áll, hanem helyzetfelismerésből, helyszínbiztosításból, betegvizsgálatból, segélyhívásból és segélynyújtásból, legvégül a beteg átadásából a szakképzett mentőszolgálatnak.

Ezen okokból kifolyólag fontos a kisgyermek és később a kamaszok ismereteit bővíteni és megerősíteni, hogy az elsősegélynyújtás természetes dolog legyen, és ne csak elméletben, hanem a való életben is cselekedni tudjanak – és merjenek is. Az elsősegélynyújtás alapjaival a tanulók először az alapiskola 7. osztályában találkoznak, mégpedig a különböző szervrendszerek működésének megismerése után. A középiskolások számára az állami oktatási program (ISCED 3A) szerint a 3. évfolyamos tanulónak 5 tanítási óra áll rendelkezésükre az elsősegélynyújtás begyakorlására, mégpedig vagy minden szervrendszer megismerése után, vagy külön oktatási témában az egészség és mozgás témakör keretén belül. Fontos, hogy a diákok az elmondott és bemutatott témák és szituációs játékok által ne csak a segélynyújtás alapjait tanulják meg, de a kialakult helyzet megelőzését, elkerülését, tetteik következményét is.

A legnagyobb hangsúlyt az alapfogalmak megmagyarázása, tisztázása kapja. Ki kell emelni az egészségügyi (tudatos cselekedetek sorozata, mely által a sérültet stabilizáljuk) és a technikai (a fizikai és kémiai faktorok eltávolítása), valamint a laikus és a szakember által végzett elsősegély közötti különbségeket is. Nagyon fontos megtanítani a gyerekeknek, hogy melyek a segélyhívó számok (112 – európai segélykérő hívás, 150 – tűzoltóság, 155 – mentőszolgálat, 158 – rendőrség), hogyan kell bejelenteni egy balesetet, mentőt hívni vagy esetleg a mentők megérkezéséig segítséget kérni a beteg sérüléseinek ellátásában. A bejelentés során fontos elmondani a teljes nevünket, hol történt a bal-